

Dromen, therapie en astrologie.

Als een cliënt om therapie vraagt, zal hij of zij in de eerste gesprekken doorgaans met bepaalde problemen komen. Dat kunnen traumatische of ingrijpende gebeurtenissen zijn, maar ook ondefinieerbare angsten, bepaalde gevoelens en emoties, gedragingen of (dwang)handelingen, maar in elk geval komen er een of meer thema's naar voren.

Een goede therapeut zal niet alleen luisteren naar het verhaal, maar ook letten op de toon, op lichaamstaal, op versprekingen en vergissingen, aarzelingen en nog veel meer kleine, indirecte signalen, waardoor de therapeut 'tussen de regels door' al een vermoeden kan krijgen van wat er speelt en gaande is, ook over zaken die de cliënt niet noemt.

Wat kan een therapeut nu met astrologie doen? De horoscoop blijkt in de praktijk een verrassend goede hulp te zijn zowel bij het diagnosticeren van de problematiek, als bij het begrijpen hoe een en ander zich verder neigt te ontwikkelen. In de verschillende stadia van het therapeutisch proces is het gebruik maken van een horoscoop heel waardevol, laten we eens naar een paar situaties kijken aan de hand van twee voorbeelden. De namen van de cliënten heb ik om reden van privacy veranderd.

1) de intake-gesprekken.

Een klant komt en vertelt over relatieproblemen, over een partner die haar steeds terugwijst en zelfs agressief benadert. Ze is bang. Aan de ene kant wil ze de relatie behouden, aan de andere kant weet ze het niet. Ze voelt zich vernederd en heeft het gevoel zichzelf niet te mogen zijn. Ze probeert het op te lossen door heel dienstbaar te zijn en conflicten te vermijden. Ze wil eigenlijk antwoord op de vraag of ze bij deze partner moet blijven, want deze man lijkt haar het grootste probleem. Laten we deze cliënte Marian noemen.

Een andere cliënte komt met een identiek probleem. De verhalen lijken heel erg op elkaar. Ook zij heeft een dominante partner en is bang, en probeert zo dienstbaar mogelijk te zijn. Ze durft niet weg bij hem, uit angst voor represailles. Laten we haar Janet noemen.

Na de eerste probleemsignalering volgt een fase van vragen stellen, gevoelens aftasten, werken met dromen, enz. waarin geprobeerd wordt de diepere achtergronden van de problemen naar boven te halen. Hoe kan een horoscoop hier hulp bieden?

Marian: Mars in twaalf en Maan in Ram.

Marian heeft de planeet Mars in het twaalfde huis. Dat is een deel van de horoscoop dat een stukje van je psyche en gedrag weerspiegelt waar je aanvankelijk moeilijk zicht op krijgt. Mars in het twaalfde huis zie je vaak in de horoscoop als een van de ouders niet zichzelf heeft durven of kunnen zijn, en in zich plaats daarvan heeft opgeofferd. Het kind met Mars in twaalf is extra gevoelig voor deze energie en verdringing, en vooral voor de dubbelheid ervan. 'Als het maar goed gaat met de kinderen' hoor je zo'n ouder vaak zeggen. Maar een ouder die zijn eigen behoeften verdringt en zijn eigen assertiviteit wegdrukt, is die daarmee nog niet kwijt. De assertiviteit gaat zich nu onbewust uiten, en is er dus nog wel degelijk.

U kent dit type mens waarschijnlijk wel: zeer hulpvaardig, vaak een beetje té, en ondanks dat ze niet om een bedankje vragen, heb je het gevoel dat wél te moeten geven – overvloedig zelfs. Het kan zelfs zijn dat je bij deze allervriendelijkste mensen het gevoel hebt geen persoonlijke ruimte te krijgen. En hoewel ze het niet zien, en ook niet zouden willen, kunnen mensen die hun eigen assertiviteit verdrongen hebben op een indirecte wijze vaak dwingend zijn of heel sterk hun eigen gang gaan. Je komt daar dan eenvoudig niet tussen.

Marian bleek zo'n moeder te hebben, een moeder die niet had mogen leren en die al haar energie in het gezin had gestopt en de pijn dat ze zichzelf niet kon of mocht worden had verdrongen. Marian beschreef haar als: heel bezig, maar ze stond altijd klaar. Een moeder die van zichzelf zéi dat ze niet belangrijk was maar dat alles om de kinderen draaide, maar die in haar handelingen toch steeds haar eigen mening en ideeën doordrukte, en niet zelden had Marian het gevoel geen enkele ruimte van haar moeder te krijgen.

In de therapie bleek dat Marian een relatie was aangegaan met een man die net zo dominant was als haar moeder, en haar geen enkele ruimte liet. Marian begon te zien dat ze bezig was een oud patroon te herhalen, en dat de wijze waarop ze zich in haar jeugd had gedragen als

vluchtmechanisme of overlevingsstrategie nog steeds dezelfde was: mond houden, niks laten merken, geen ruzie maken, en alles doen om conflicten te vermijden.

Maar Marian heeft Maan in de Ram. De Maan is de houding die je aanneemt om je weer lekker te voelen als je onrustig bent, en geeft een natuurlijke manier van reageren weer om weer op poten te komen. Mensen met Maan in Ram hebben behoefte aan actie, zelfstandigheid, eigen initiatief en dergelijke, en zullen zich regelmatig van hun assertieve kant laten zien, omdat ze daardoor weer lekker in hun vel komen te zitten. Ze kunnen heel impulsief en spontaan zijn. Marian echter vertoonde dit gedrag in haar leven helemaal niet of nauwelijks, en dat is een belangrijke aanwijzing voor een astroloog. Het wegdrukken of niet tot leven brengen van de energie van de Maan in de horoscoop betekent heel direct dat de betrokkene zich heel ongeborgen moet voelen, uit balans is en innerlijk onzeker is en zich niet prettig voelt. Het assertiviteitsprobleem voor Marian was dus groter dan het zich aanvankelijk liet aanzien: ze had de energie van Mars uit onzekerheid weggedrukt en op een twaalfde huis manier had ze alle confrontaties en assertiviteit ontlopen, terwijl ze met haar Maan in Ram nu juist actie en assertiviteit nodig heeft om innerlijk weer op poten te komen!

Janet: Mars in het eerste huis en Maan in Weegschaal.

Janet heeft in haar horoscoop Mars in het eerste huis. Dat is een positie in de horoscoop die normaal gesproken voor het vormgeven aan Mars weinig problemen geeft. Een planeet in dit huis heeft mogelijkheden en ook de wens je duidelijk naar buiten toe te manifesteren. Geen gevoeligheid voor verdringen van een van de ouders dus, maar toch heeft Janet een probleem met assertiviteit.

Janet bleek als kind impulsief en nogal ondernemend te zijn geweest. Ze keek nooit uit waar ze liep en van jongs af aan wist ze over de kleinste dingen te struikelen, tot grote ergernis van haar ouders. Janet vertelde dat ze vaak blauwe plekken had omdat ze vrij onvoorzichtig was. Ook kon ze snel boos of geïrriteerd worden, en kon dan schreeuwen en stampvoeten, ook al iets waar haar ouders problemen mee hadden. Ze groeide namelijk op in een vrome, nette en ordelijke omgeving, en haar ouders vonden dat hun kinderen zich zo netjes en deugdzaam mogelijk moesten gedragen. Een meisje dat een wildebras was kón dus niet, en een meisje dat heel snel boos werd was niet christelijk. Dus werd Janet duidelijk gemaakt dat haar natuurlijke gedrag met Mars in het eerste huis geen goedkeuring kon vinden. Janet merkte al heel jong het misprijzen van haar ouders als ze weer eens uit haar bol was gegaan, en leerde zich aanpassen en gedragen, of liever gezegd, ze werd daartoe gedwongen.

Ze heeft Maan in Weegschaal en heeft daardoor ook een kant in haar karakter dat bereid is tot compromissen en bereid is het lieve en aardige meisje te zijn, om er maar bij te horen. Iemand met Maan in Weegschaal voelt zich weer in balans komen wanneer er rust en harmonie in de omgeving is, en vooral als er geen ruzie is. Janet zoekt dus naar evenwicht en weer op poten komen door excuses aan te bieden en te zorgen er weer bij te horen.

Marian is nooit assertief of impulsief geweest, Janet wel. Mars in het twaalfde huis (Marian) betekent dat je je onveilig voelt als je voor jezelf moet opkomen, Mars in het eerste huis (Janet) heeft daar geen probleem mee. Mars in het twaalfde huis trekt zich liever terug uit angst, en weet niet hoe hij ruzie moet maken. Mars in het eerste huis kan ruzie maken en heeft geen behoefte zich terug te trekken.

Marian en Janet hebben in uiterlijke omstandigheden eenzelfde probleem, namelijk een relatieprobleem met een dominante en agressieve partner, maar hun horoscopen geven een heel verschillende thematiek ten aanzien van hun eigen assertiviteit en het thema ruzie aan. Daardoor zijn ze psychologisch heel verschillend, en dat betekent ook dat er een verschil in aanpak van de therapie moet zijn.

2) Aanpak van de therapie.

Bij Marian zal de therapie zich vooral moeten richten op haar gebrek aan zelfvertrouwen en het leren omgaan met de 'dubbele boodschap' die ze van haar moeder kreeg rond het thema assertiviteit: zéggén dat je niet belangrijk bent, maar in gedrag dominant je eigen gang gaan. Elke keer als Marian voor zichzelf zou moeten opkomen, kwam daar een onbewuste

patstelling: moet je nu wél of niet assertief zijn? Marian moest zich dit innerlijke conflict bewust worden en haar eigen beslissingen durven nemen. Ook moest ze leren zien dat ze ongemerkt en onbedoeld het gedrag van haar moeder volgde: ook Marian was heel hulpvaardig, maar zag niet dat ze tegelijkertijd heel dwingend vanuit zichzelf kon reageren, en daarmee ook irritatie opriep.

Bovendien moest ze met haar Maan in Ram leren om op een bewuste manier ruimte voor zichzelf te vragen.

Janet's had een wat andere aanpak nodig. Janet moest leren zien dat haar eigen psyche om eigen keuzen maken vroeg, en dat ze, als dat belangrijk was voor haar ontwikkeling, best een ander standpunt in mocht nemen dan van haar verwacht werd. Ze mocht best compromissen blijven sluiten, dat was immers een deel van haar natuur. Maar ze had door de opvoeding en de eisen van het milieu waarin ze was grootgebracht als het ware een ander deel in haar, een deel dat danste, dat vlot en soms overrompend, maar in elk geval spontaan was, aan de kant gezet. Die moest ze weer ontdekken, en dus leren zien welke van haar handelingen voortvloeiden uit haar conditionering, en welke uit haarzelf.

Janet kende aanvankelijk niet zozeer angst voor assertiviteit, maar ze was zo 'getraind' dat ze dit soort gedrag van vrouwen en daarmee van zichzelf eenvoudig afwees. Geen 'dubbele boodschap' dus, zoals bij Marian, maar een innerlijke stem die haar normen en waarden dicteerde.

De horoscopen geven voor de te volgen lijn in de therapie toepasselijke informatie. Een psychiater met wie ik heb samengewerkt heeft eens tegen me gezegd: een horoscoopanalyse scheelt me drie maanden intake, ik heb nu veel sneller zicht op de achtergronden van de uiterlijke problemen en kan daardoor ook veel gericht werken. Ik ben het van harte met hem eens.

In het dagelijks leven maak ik als astrologe geboortehoroscopen en geef astrologische adviezen. Maar ik heb ook een therapeutische praktijk, waarin ik mensen begeleid, voornamelijk naar de inzichten van Jung. Deze laatste groep mensen komt dus niet voor iets astrologisch. Toch vraag ik doorgaans of ze er bezwaar tegen hebben dat ik ook hun horoscoop maak, gewoon voor mezelf om een en ander te kunnen volgen. Dat heeft nog nooit problemen gegeven.

Zo let ik niet alleen op de cliënt en alles wat daarbij hoort, van lichaamstaal tot verhalen, ik kijk ook hoe houding, gedrag en verhalen zich tot de horoscoop van de cliënt verhouden. Welke thema's worden overdreven? Welke komen niet aan bod die toch in de horoscoop zitten?

Stel je voor dat Janet met een ander probleem bij me was gekomen, en in de opeenvolgende sessies steeds heel aardig zou zijn geweest en aangepast gedrag had vertoont, en dat ze ook niets vertelde over boosheid, of irritatie, of spontaan en assertief gedrag. Dat zou vreemd zijn, omdat ze toch Mars in het eerste huis heeft. Als therapeut weet je dan dat dát thema kennelijk verdrongen of weggedrukt is, en dus onbewust deel van haar problemen is. Heel rustig kun je dan als therapeut vragen: 'Ben je wel eens boos?' 'Hoe zit het met je assertiviteit?' Bij Janet is het opvallend dat een zo toegankelijke inhoud niet tevoorschijn komt, daar moet dus iets mee aan de hand zijn. De vragen aan de cliënt moeten overigens zo open mogelijk zijn, zodat de cliënt alle ruimte heeft en niet het gevoel krijgt dat er maar één antwoord goed is, of dat er wat aan schort.

Als Marian echter in haar verhalen niets zou laten merken van assertiviteit en boosheid, is dat veel minder opvallend. Zij heeft rond dit thema in haar horoscoop immers al een uiting- en manifestatieprobleem. Vragen die je Marian zou kunnen stellen kunnen heel sterk lijken op die van Janet. Maar Marian zal op vragen als: 'Wat voel je wanneer er ruzie is of wanneer je je geïrriteerd voelt?' 'Ben je wel eens boos?' 'Hoe zit het met je assertiviteit?' heel anders antwoorden dan Janet, en het zijn de antwoorden waarmee we verder moeten werken.

Door naar de ervaringen en de verhalen van cliënten te luisteren, kan een therapeut natuurlijk al veel leren. Maar door ze te plaatsen in het kader van de horoscoop van de cliënt

ga je een stap verder met de verhalen: je ziet welke delen van de horoscoop, dus de psyche, een nadruk hebben gekregen in het leven van de betrokkene, en welke delen geen of weinig uitingsmogelijkheden hebben gekregen. Je hebt nu een krachtig instrument om gericht aan die verborgen delen te gaan werken, ze hoeven niet eerst na lange analyse in dromen of associaties e.d. naar voren te komen.

3) Het begrijpen en duiden van dromen.

Een geboortehoroscoop geeft een karakteraanleg weer: je mogelijkheden, je knelpunten, je potentieel, je angsten, kortom: voor je ligt een blauwdruk van de persoonlijkheid. Het is als het ware een bouwtekening, maar jij moet nog wel aan het bouwwerk beginnen. Jij maakt keuzen, al dan niet gedwongen, en sommige stukken vloten beter dan andere. Een astroloog kan het grote potentieel zien, maar niet de keuzen die je hebt gemaakt. Daarvoor draag je zelf de verantwoording.

De zon, maan en de planeten die op een bepaalde manier aan de hemel stonden bij je geboorte stollen als het ware in je geboortehoroscoop. In werkelijkheid echter blijven ze er niet staan, maar schuiven verder aan de hemel. Zo kan een bepaalde planeet na verloop van tijd op die plaats aan de hemel komen, waar in je geboortehoroscoop een planeet staat, of een hoekpunt (Ascendant of MC). Dan spreken we van transit. Er zijn in de astrologie meer vormen van planeetbeweging; naast transits (de actuele beweging door de dierenriem) kennen we ook de zogenaamde progressies (beweging volgens afgeleide tijdsleutels).

In de periode dat je met een cliënt aan het werk bent, vinden er in diens horoscoop ook de nodige verschuivingen plaats. Het is voor een therapeut heel belangrijk om in de gaten te houden welke planeten zich tijdelijk verbinden met een andere – dat noemen we een aspect. Deze tijdelijke aspecten kunnen namelijk belangrijke informatie geven over wat er op dat moment in de cliënt speelt, en welke bewegingen in het onbewuste bezig zijn.

Ik ga weer terug naar Marian en Janet. Ze kregen allebei een transit van Pluto. Wanneer Pluto een tijdelijk aspect maakt, is één ding zeker: confrontatie met verdringen, met oude problemen, én de kans op verwerken en begrijpen. Pluto-aspecten gaan doorgaans met de nodige emotie gepaard. Wanneer ik aspecten van Pluto aan zie komen in de horoscoop van de cliënt, weet ik dat er een mogelijke doorbraak op handen is, al is er nooit zekerheid. De enige zekerheid is dat zich met Pluto een grote kans op diepgang voordoet als gevolg van confrontaties, maar of de cliënt de boodschap ook op wil of kan pakken is nooit met zekerheid te zeggen.

Janet kreeg niet lang na het begin van de therapie een transit van Pluto over haar Zon. Ze kreeg een indringende droom die haar erg bezig hield. Ze droomde dat ze voor een rechtbank moest verschijnen, en dat een aantal rechters (ze dacht dat het er vijf waren) hoog boven de aanwezigen uittorenden en dat zij in het beklagdenbankje stond. In elk geval zou er over haar geoordeeld worden. De sfeer was streng en strak, alles verliep precies volgens regels. De lange zinnen die werden voorgelezen klonken monotoon door de ruimte. De droomster merkte dat ze zenuwachtig werd en dat ze zich gevangen voelde. Ze wilde eruit, weg uit deze sombere zaal met zijn sombere in het zwart geklede rechters. Ze wilde schreeuwen, maar kon geen geluid uitbrengen. Toen, tot haar verbazing, kwamen er witte mannen binnen, die eruitzagen als bandieten. In elk geval behoorden deze witte mannen niet tot het establishment. Deze mannen begonnen te vechten met de bewakers en de rechters en wisten Janet mee te nemen naar buiten, naar de vrijheid. Janet was nog wel een beetje bang, maar genoot van het ongedwongene. Ze werd meegenomen naar een groep hutten, ergens in de natuur, ver weg van de stad, en moest daar meehelpen met houthakken, koken boven kampvuur e.d, en ze genoot. De mannen lieten haar vrij en stelden zich als vrienden op. Instinctief begreep Janet dat deze droom iets te maken moest hebben met haar opvoeding, en in het gesprek dat we er over hadden wist Janet zelf de stukjes van de legpuzzel bij elkaar te leggen: de rechters waren het symbool voor de strenge en degelijke opvoeding, die haar gevangen hield. Die rechters in haar betekende dat zij zich zelf in dit aangepaste en nette patroon hield. Haar bevrijders waren onaangepast, wild, maar toch vriendschappelijk. Ze begreep dat ze een wilde kant in zich had, een vrijbouter en een avonturier, en voelde dat ze

aan die kant maar wat graag zou willen toegeven. Dat de mannen in het wit met de rechters gingen vechten, was ook een oogopener voor haar: wit was immers de kleur van het goede, en nu waren de wetsovertreders in die kleur gekleed. Haar hele besef van wat goed was en wat kwaad, van wat wél geoorloofd was en wat niét, stond op zijn kop.

Janet heeft lang met de droom gewerkt. Hij betekende een enorme ommekeer in haar identiteit: Pluto ging over haar Zon, die voor ego en identiteit staat. En Janet voelde en wist opeens heel zeker dat de man met wie ze getrouwd was in de categorie 'rechters' viel: steeds weer werd ze beoordeeld naar andermans maatstaven, en niet naar die van haarzelf.

Marian kreeg ook een transit van Pluto, ongeveer een jaar na het begin van de therapie. Aanvankelijk ging het langzaam met Marian, en leek het wel of iets haar telkens weer wilde tegenhouden. Vaak, als we op een belangrijk punt waren aangekomen, belde ze voor de volgende sessie af, doorgaans als gevolg van lichamelijke symptomen, van hoofdpijn tot aan hyperventilatie. Maar toen Pluto op haar Ascendant was gekomen, had ze de volgende droom:

Ze is in een soort van woud en probeert haar weg daarin te vinden, maar het is half donker en het voelt er griezelig. Als ze besluit om in een plant omhoog te klimmen om wat overzicht te krijgen over het gebied, om beter te weten waar ze heen moet gaan om er uit te komen, voelt ze opeens iets kleverigs aan haar handen. Ze krijgt het er niet goed meer af, en als ze met haar andere hand wrijft om het weg te krijgen, zit daar ook dat kleverige spul aan. Ze blijkt in een spinneweb terecht te zijn gekomen, een reusachtig spinneweb dat toebehoort aan een hele grote dikke spin met enorme harige poten en grote kaken. Ze is verlamd van angst als ze de spin op zich af ziet komen, en voor ze het weet wordt ze ingesponnen en bungelt ze in het web. Ze kan geen kant meer op, en denkt: 'Nu zal ik zo wel opgegeten worden door de spin, ik zal vast snel dood gaan.' Maar dat gebeurt niet. De spin verplaatst haar telkens weer naar een ander plekje in het web, Marian lijkt wel een speeltje voor de spin, die zich verder helemaal niet bekommert om Marian zelf. Als Marian vraagt waarom hij dat doet, krijgt ze geen antwoord. Alleen maar rollende ogen, verder niets.

Dan voelt Marian dat ze boos wordt. Ze wil weg, weg uit het web, weg uit het woud, en ze wil helemaal niet dood. Ze begint te gillen, probeert zich los te wrikken, maar ze zit te vast. De spin trekt zich er helemaal niets van aan en zit ergens anders in het web een nieuw gevangen prooi op te peuzelen. Marian voelt zich nu kóken van woede. 'Ik ben niet eens goed genoeg om opgegeten te worden. Ik ben niks!' schiet er door haar heen. Opeens voelt ze iets in haar broekzak zitten. Het is koud. Ze wil het pakken, maar trekt ijlings haar hand terug. Ze heeft zich gesneden, het blijkt een mes te zijn. Hoe dat in haar zak terecht is gekomen, is haar een raadsel. Heel langzaam weet ze het er uit te wurmen, en weet het heft te omvatten.

Voorzichtig maakt ze kleine snijbewegingen in het web, en geleidelijk beginnen de draden van het web dat om haar heen zit te knappen en te wijken. Ze voelt een enorme spanning en weet zich heel stiekem en langzaam te bevrijden. De spin is nog steeds volop aan het eten en heeft niets in de gaten. Marian weet te ontkomen en voelt een enorme energie. Ze rent zo hard als ze kan aan één stuk door weg van de spin, en ontdekt na ik weet niet hoe lang dat ze aan de rand van het woud is gekomen. Ze heeft het mes nog in haar hand, en moet nu besluiten welke kant ze op wil. Dan wordt ze wakker....

Marian beseftte vrijwel meteen dat de spin een beeld was voor haar angsten die haar gevangen hielden. Ze beseft ook dat ze verstrikt raakte in het web doordat ze niet voldoende uitkeek, alsof ze het gevaar had ontkend. In het dagelijks leven ontkende ze ook vaak de negatieve kanten van mensen, net alsof ze die niet kon of wilde zien, om maar uit de buurt van confrontaties te blijven. Als je mensen alleen maar als aardig ziet, is er ook geen noodzaak voor ruzie of voor het tonen van assertiviteit. Nu beseftte ze dat ze juist dóór dit vermijdende gedrag de dingen niet in hun juiste proporties ziet en dus steeds in de problemen komt. De spin had volgens haar associaties ook te maken met het dominant moederlijke. Ze vond het beeld heel toepasselijk: 'Zolang mijn moeder ons als speeltjes of marionetten gebruikte, was het thuis rustig, maar o wee als we protesteerden. We moesten dan doen wat zij wilde (onder het mom dat het goed voor ons was, of voor onze bestwil) of zijn waar ze ons wilde hebben. En dat deed ik dan ook.' zei Marian.

Heel bemoedigend is het dat ze in de droom een mes ontdekt, nota bene in haar eigen broekzak. Een prachtig symbool voor Mars! Maar als je niet gewend bent met Mars om te gaan, kan hij ruw en gevaarlijk zijn. Ze snijdt zich er dan ook aan, maar weet er daarna toch gebruik van te maken. Met andere woorden: door haar eigen Mars-energie te gebruiken, weet ze zich uit de omhulling van haar moeder los te maken, en rent naar de rand van het bos, naar de vrijheid toe. Ze laat de spin achter, doodt hem niet, maar zorgt er voor om er voortaan verre van te blijven. Als ze wakker wordt, staat ze in de droom op het punt een eigen weg te kiezen.

Een prachtig beeld voor Pluto over de Ascendant, zeker als we de Ascendant zien als onze ophaalbrug naar buiten, onze stap in de buitenwereld. Pluto transformeert die ophaalbrug, en onze houding naar de buitenwereld toe kan dan ingrijpend veranderen. En dat was ook wat er met Marian gebeurde. Hoe eng ze het aanvankelijk ook vond, ze begon te leren 'nee' te zeggen, en stond steeds minder vaak klaar voor andere mensen. Ze ging door een lang proces heen waarin ze zichzelf steeds minder vaak denigreerde, en steeds meer ging zien dat ook zij respect verdiende. Ze begon krachtiger in de buitenwereld te staan en ontwikkelde geleidelijk meer zelfvertrouwen.

Na een nieuwe uitbarsting van agressie van haar man durfde ze voor het eerst een hulplijn te bellen en om hulp te vragen. Haar man heeft als gevolg daarvan ingestemd met therapeutische hulp om met zijn agressie te leren omgaan. Zijn agressie was als het ware het spiegelbeeld van het gebrek aan assertiviteit van zijn vrouw. Het is geleidelijk aan beter gegaan tussen hen.

Janet is bij haar man weggegaan, wat een grote schok voor haar ouders was, want zoiets hoor je niet te doen. Sterker nog, Janet heeft een tijdje als een vrijbuitster geleefd, zwierf over de wereld, kleepte zich nonchalant, en genoot van haar vrijheid. Toch wil ze graag weer een relatie, maar dan met iemand met wie ze van alles kan ondernemen en die haar de ruimte geeft. Een heel andere invulling van Mars dus!

Een horoscoop signaleert het potentieel van de mens, níét de keuzen die hij of zij in het leven heeft gemaakt. Elk stukje van je horoscoop is van jou, en wil vorm krijgen en geleefd worden. Druk je het weg, dan zal het zich toch, hoe dan ook, gaan manifesteren, maar dan op een indirecte en onbewuste manier.

De transits en progressies geven géén onherroepelijke gebeurtenissen aan, noch een noodlot dat je overkomt. Ze weerspiegelen slechts de thema's die nu rijp zijn om aangepakt te worden en waarmee je aan de slag kunt gaan. Jij kiest of je dat ook doet, en hoe je het doet.

In de psychologische praktijk geeft een horoscoop als blauwdruk van je wezen en als timings-instrument voor psychische ontwikkelingen dan ook belangrijke inzichten en is een hulp om:

- de tijd van de intake te verkleinen;
- de achtergronden van een probleem te begrijpen;
- de aanpak van de therapie en de te gebruiken methode te bepalen;
- aan de hand van transits en progressies te kunnen zien wanneer zich crises of doorbraken kunnen voordoen;
- met behulp van horoscoop en transits ook te begrijpen wat er zich op een dieper niveau in de psyche afspeelt, wat ook weer een aanvullende hulp is bij het duiden van dromen.
- en tenslotte geeft de horoscoop van het moment waarop iemand voor het eerst bij je in therapie komt nog eens aanvullende aanwijzingen over de thema's die naar voren zullen komen.

Astrologie kan dus met recht een belangrijk en nuttig gereedschap in de psychotherapeutische praktijk worden genoemd!